

Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 9. 3. 2022, sp. zn. Cpjn 201/2021, ECLI:CZ:NS:2022:CPJN.201.2021.1

Číslo: 1/2022

Právní věta:

I. Při podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekučního návrhu k vymožení výživného od rodiče nezletilého dítěte může nezletilé dítě zastupovat druhý rodič, který je oprávněn přijímat výživné pro nezletilé dítě. Vznikne-li však při provádění exekuce nebezpečí střetu zájmů mezi rodičem a dítětem, musí být nezletilému dítěti jmenován opatrovník; tak je tomu zejména při rozhodování o návrhu povinného na zastavení exekuce nebo na odklad exekuce.

II. Dítěti jmenuje opatrovníka příslušný soud v řízení ve věcech péče soudu o nezletilé (§ 466 a násl. z. ř. s.); v rozhodnutí o jmenování opatrovníka se též uvede exekuční věc, v níž má opatrovník dítě zastupovat, jakož i doba a rozsah zastupování dítěte. Výjimečně může kolizního opatrovníka jmenovat i exekuční soud, je-li tu nebezpečí z prodlení (§ 29 odst. 1 o. s. ř.).

III. Po dobu a v rozsahu, v jakém hrozí střet zájmů mezi rodičem a dítětem, zastupuje nezletilé dítě v exekučním řízení místo rodiče, který je oprávněn výživné pro nezletilé dítě přijímat, soudem jmenovaný opatrovník; k úkonům, které přísluší vykonat opatrovníku a které by učinil rodič dítěte, se nepřihlíží. Rodič, který dítě dosud zastupoval, může být v exekučním řízení vyslechnut jako svědek.

IV. Opatrovníkem dítěte soud zpravidla jmenuje orgán sociálně-právní ochrany dětí. Vyžadují-li to okolnosti případu, může být jmenován opatrovník dítěte též z řad advokátů; o odměně a náhradě hotových výdajů advokáta jako opatrovníka rozhodne soud, který jej do funkce jmenoval.

V. Rozvrh práce může určit, že do soudního oddělení, do něhož byla přidělena exekuční věc, budou přidělovány též věci opatrovnictví nezletilého dítěte, které je účastníkem řízení v této exekuční věci, popřípadě některé z těchto věcí, které se dotýkají tohoto exekučního řízení.

VI. V exekučním řízení a v řízení ve věcech opatrovnictví nezletilého dítěte se písemnosti doručují též dítěti, které je účastníkem těchto řízení, jestliže v době doručování dovršilo patnáct let.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 09.03.2022

Spisová značka: Cpjn 201/2021

Číslo rozhodnutí: 1

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Výživné

Předpisy: § 892 odst. 3 o. z.

Druh: Stanoviska

Sbírkový text rozhodnutí:

S t a n o v i s k o

občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. 3. 2022 k zastoupení nezletilého oprávněného při exekucím vymáhání jeho výživného.

1. Nejvyšší soud, který je povolán sledovat a vyhodnocovat pravomocná rozhodnutí soudů [§ 14 odst. 3 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů], z předložených rozhodnutí zjistil, že soudy nepostupují jednotně při posouzení otázky zastoupení nezletilého dítěte v exekucím řízení (řízení o výkon rozhodnutí), nastala-li v průběhu exekucím řízení (řízení o výkon rozhodnutí) situace, že by rodič nemohl nezletilého zastoupit, protože by mohlo dojít ke střetu zájmů mezi ním a dítětem nebo mezi dětmi týchž rodičů [§ 892 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“)]. Po vyhodnocení předložených rozhodnutí a na jejich základě zaujalo občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu na návrh předsedy občanskoprávního a obchodního kolegia v zájmu zajištění jednotného rozhodování soudů v těchto věcech následující

s t a n o v i s k o

I. Při podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekucím návrhu k vymožení výživného od rodiče nezletilého dítěte může nezletilé dítě zastupovat druhý rodič, který je oprávněn přijímat výživné pro nezletilé dítě. Vznikne-li však při provádění exekuce nebezpečí střetu zájmů mezi rodičem a dítětem, musí být nezletilému dítěti jmenován opatrovník; tak je tomu zejména při rozhodování o návrhu povinného na zastavení exekuce nebo na odklad exekuce.

II. Dítěti jmenuje opatrovníka příslušný soud v řízení ve věcech péče soudu o nezletilé (§ 466 a násl. z. ř. s.); v rozhodnutí o jmenování opatrovníka se též uvede exekucím věc, v níž má opatrovník dítě zastupovat, jakož i doba a rozsah zastupování dítěte. Výjimečně může kolizní opatrovníka jmenovat i exekucím soud, je-li tu nebezpečí z prodlení (§ 29 odst. 1 o. s. ř.).

III. Po dobu a v rozsahu, v jakém hrozí střet zájmů mezi rodičem a dítětem, zastupuje nezletilé dítě v exekucím řízení místo rodiče, který je oprávněn výživné pro nezletilé dítě přijímat, soudem jmenovaný opatrovník; k úkonům, které přísluší vykonat opatrovníku a které by učinil rodič dítěte, se nepřihlíží. Rodič, který dítě dosud zastupoval, může být v exekucím řízení vyslechnut jako svědek.

IV. Opatrovníkem dítěte soud zpravidla jmenuje orgán sociálně-právní ochrany dětí. Vyžadují-li to okolnosti případu, může být jmenován opatrovník dítěte též z řad advokátů; o odměně a náhradě hotových výdajů advokáta jako opatrovníka rozhodne soud, který jej do funkce jmenoval.

V. Rozvrh práce může určit, že do soudního oddělení, do něhož byla přidělena exekuční věc, budou přidělovány též věci opatrovnictví nezletilého dítěte, které je účastníkem řízení v této exekuční věci, popřípadě některé z těchto věcí, které se dotýkají tohoto exekučního řízení.

VI. V exekučním řízení a v řízení ve věcech opatrovnictví nezletilého dítěte se písemnosti doručují též dítěti, které je účastníkem těchto řízení, jestliže v době doručování dovršilo patnáct let.

O d ů v o d n ě n í:

a) Podnět k přijetí stanoviska

2. Nejvyšší soud obdržel od předsedy Krajského soudu v Praze podnět ke sjednocení rozhodovací praxe soudů, týkající se otázky exekučního vymáhání výživného ve prospěch nezletilého oprávněného, kterého při zahájení exekučního řízení zastupoval jeden z rodičů, je-li povinným druhý z rodičů, a to tehdy, nastala-li v průběhu exekučního řízení situace, že by rodič nemohl nezletilého zastoupit, protože by mohlo dojít ke střetu zájmů mezi ním a dítětem nebo mezi dětmi těchto rodičů (§ 892 odst. 3 o. z.). Pro účely terminologického rozlišení Nejvyšší soud uvádí, že tam, kde stanovisko hovoří o „ustanovení“ opatrovníka, jde o právní úpravu účinnou do 31. 12. 2013, a tam, kde hovoří o „jmenování“ opatrovníka, jde o právní úpravu účinnou od 1. 1. 2014. Exekučním řízením je míněno jak řízení o výkon rozhodnutí vedené podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), tak exekuční řízení vedené podle zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekučního řádu), a o změně dalších zákonů.

b) Právní úprava

3. Podle ustanovení § 460 o. z. dojde-li ke střetu zájmu zákonného zástupce nebo opatrovníka se zájmem zastoupeného či ke střetnutí zájmů těch, kteří jsou zastoupeni týměž zákonným zástupcem nebo opatrovníkem, anebo hrozí-li takový střet, jmenuje soud zastoupenému kolizního opatrovníka.

Dle ustanovení § 892 odst. 1 o. z. rodiče mají povinnost a právo zastupovat dítě při právních jednáních, ke kterým není právně způsobilé.

Podle ustanovení § 892 odst. 3 o. z. rodič nemůže dítě zastoupit, jestliže by mohlo dojít ke střetu zájmů mezi ním a dítětem nebo mezi dětmi těchto rodičů. V takovém případě jmenuje soud dítěti opatrovníka.

c) Podkladová rozhodnutí a vlastní závěry

I.

Při podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekučního návrhu k vymožení výživného od rodiče nezletilého dítěte může nezletilé dítě zastupovat druhý rodič, který je oprávněn přijímat výživné pro nezletilé dítě. Vznikne-li však při provádění exekuce nebezpečí střetu zájmů mezi rodičem a dítětem, musí být nezletilému dítěti jmenován opatrovník; tak je tomu zejména při rozhodování o návrhu povinného na zastavení exekuce nebo na odklad exekuce.

4. Zastoupením nezletilého dítěte v řízení o výkon rozhodnutí vymožením výživného se zabýval bývalý Nejvyšší soud ČSR v rozsudku ze dne 26. 4. 1973, sp. zn. [1 Cz 28/73](#), uveřejněném pod č. 63/1974 Sb. rozh. obč., (dále jen „R 63/1974“). Tam vyslovil závěr, že při podání návrhu na výkon soudního rozhodnutí k vymožení výživného nezletilého dítěte od rodiče může druhý z rodičů nezletilé

dítě zastupovat; dojde-li však při provádění tohoto výkonu rozhodnutí ke střetu zájmů mezi rodičem a dítětem, musí být nezletilému účastníku řízení ustanoven opatrovník. Tak tomu je, např. podal-li povinný rodič návrh na zastavení výkonu rozhodnutí s tím, že vymáhané výživné bylo již uhrazeno. Nejvyšší soud v citovaném rozhodnutí dále uzavřel, že účastníky řízení o výkon rozhodnutí jsou jen oprávněný a povinný, jeden z rodičů sice může zastupovat nezletilé dítě při podání návrhu na zahájení vykonávacího řízení, dojde-li však ke „skutečnému“ střetu zájmů (např. v případech, kdy povinný rodič podá návrh na zastavení výkonu rozhodnutí s odůvodněním, že vymáhané výživné zaplatil), je třeba dítěti ustanovit opatrovníka. Druhý z rodičů, který nemá v řízení postavení povinného, není oprávněn podat opravný prostředek proti rozhodnutí soudu prvního stupně.

5. Na [R 63/1974](#) navázal bývalý Nejvyšší soud ČSR ve zhodnocení „K některým otázkám praxe soudů a státních notářství ve věcech soudního výkonu rozhodnutí“ ze dne 18. 2. 1981, sp. zn. [Cpj 159/79](#), uveřejněném pod č. 21/1981 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 21/1981“), kde uvedl, že při zastupování nezletilého dítěte v řízení o výkon rozhodnutí pro výživné se připouští, aby při podání návrhu na výkon soudního rozhodnutí k vymožení dlužného a běžného výživného pro nezletilé dítě od rodiče zastupoval dítě druhý rodič. Dojde-li však při provádění výkonu rozhodnutí ke střetu zájmů mezi rodičem a dítětem, musí být nezletilému dítěti ustanoven opatrovník podle ustanovení § 37 odst. 3 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, který je pak povinen dítě zastupovat v rozsahu, jenž určí soud, aby ochrana zájmů dítěte byla plně zajištěna (§ 84 zákona o rodině), a to bez ohledu na případné jiné zájmy některého z rodičů. Jde např. o případy, kdy povinný rodič podá návrh na zastavení výkonu rozhodnutí s odůvodněním, že vymáhané výživné zaplatil. Při posuzování otázky, zda jde o případ, kdy střet zájmů mezi rodičem a dítětem vyžaduje ustanovení opatrovníka, nerozlišují soudy případy, kdy se povinný rodič domáhá zastavení soudního výkonu rozhodnutí, od případů, kdy návrh na zastavení výkonu rozhodnutí činí podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř. druhý rodič, jemuž bylo nezletilé dítě svěřeno do výchovy. Přiznává-li se tomuto rodiči právo, aby bez dalšího zastupoval nezletilé dítě při podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí, pak je třeba přiznat mu i právo určité dispozice s tímto řízením, zejména pak právo navrhnout zastavení výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

6. Z předložených rozhodnutí je patrné, že [R 63/1974](#) je respektováno naprostou většinou dotázaných soudů, a to buď přímo odkazem na toto a případně navazující rozhodnutí (např. usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 30. 9. 2013, č. j. 54 Co 787/2013-42, Krajského soudu v Brně - pobočky v Jihlavě ze dne 12. 4. 2011, č. j. 54 Co 300/2011-61, Krajského soudu v Brně - pobočky v Jihlavě ze dne 28. 4. 2021, č. j. 72 Co 75/2021-100, Okresního soudu v Třebíči ze dne 22. 8. 2019, č. j. 15 EXE 428/2017-54, Okresního soudu ve Znojmě ze dne 6. 5. 2020, č. j. 15 EXE 1311/2017-279, Městského soudu v Praze ze dne 25. 4. 2019, č. j. 19 Co 64/2012-120, Městského soudu v Praze ze dne 18. 12. 2020, č. j. 51 Co 369/2020-115, Městského soudu v Praze ze dne 24. 1. 2019, č. j. 70 Co 1/2019-154, Městského soudu v Praze ze dne 19. 3. 2018, č. j. 72 Co 47,48/2018-109, Krajského soudu v Praze ze dne 26. 4. 2017, č. j. 28 Co 154/2017-170, Krajského soudu v Praze ze dne 20. 7. 2018, č. j. 100 Co 175/2018-642, Krajského soudu v Praze ze dne 29. 8. 2019, č. j. 17 Co 267/2019-67, Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 1. 2009, č. j. 21 Co 633/2008-81, Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 3. 3. 2020, č. j. 23 Co 388/2019-82, Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích ze dne 27. 2. 2015, č. j. 22 Co 32/2015-278, Okresního soudu v Přerově ze dne 26. 10. 2020, č. j. 28 EXE 462/2020-41), nebo z něj výslovně vychází (např. usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 21. 5. 2020, č. j. 24 Co 644/2020-54). Za překonané je považuje rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 1. 3. 2021, č. j. 9 Co 31/2021-92.

7. V teorii ani v praxi - až na naprosté výjimky - nevznikaly pochybnosti o tom, zda se závěry vyslovené v [R 63/1974](#) uplatní i nadále. Právní úpravě účinné v době vzniku [R 63/1974](#) i právní úpravě účinné od 1. 1. 2014 (jíž se řídí předkládaná rozhodnutí) jsou společná východiska i způsoby

řešení nastolené právní otázky. I před 1. 1. 2014 platilo, že nezletilý účastník řízení, který neměl plnou procesní způsobilost, musel být zastoupen zákonným zástupcem (srov. ustanovení § 22 o. s. ř. a § 36 zákona o rodině). Rovněž tak platilo, že při střetu zájmů mezi dítětem a zákonným zástupcem nebo mezi dětmi týchž rodičů navzájem (srov. ustanovení § 37 odst. 2 zákona o rodině a § 892 odst. 3 o. z.) nemůže nezletilé dítě zastupovat žádný ze zákonných zástupců a dítěti je třeba ustanovit (jmenovat) opatrovníka. K závěrům vyjádřeným v [R 63/1974](#) se Nejvyšší soud přihlásil v usnesení ze dne 28. 6. 2000, sp. zn. [21 Cdo 2630/99](#), či v usnesení ze dne 11. 5. 2016, sp. zn. [26 Cdo 5269/2015](#), a neshledává žádný přesvědčivý důvod, proč by se tyto závěry neměly uplatnit i v poměrech stávající právní úpravy.

8. Judikatura Nejvyššího soudu se ustálila na závěru, že pro jmenování opatrovníka postačuje, hrozí-li střet zájmů, aniž by skutečně nastal, hrozící střet zájmů však musí být v řízení postaven najisto. Srov. právní názor vyjádřený například v rozhodnutí bývalého Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 22. 11. 1965, sp. zn. [5 Cz 102/65](#), uveřejněném pod č. 12/1966 Sbírky rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR, nebo v usnesení Městského soudu v Praze ze dne 28. 6. 1974, sp. zn. [11 Co 21/74](#), uveřejněném pod č. 49/1975 Sb. rozh. obč., podle kterého je třeba zkoumat, zda mezi zastoupeným a zástupcem neexistuje rozpor v zájmech, tj. jinými slovy, zda vůbec zástupce zastupuje zastoupeného právně účinným způsobem. Dále srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2008, sp. zn. [21 Cdo 2439/2007](#), podle něhož zástupce účastníka nesmí účastníka v řízení zastupovat, jestliže jejich zájmy jsou, uvažováno z pohledu konkrétní projednávané věci, v rozporu se zájmy zastoupeného účastníka řízení (pozn.: dříve § 22 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, nyní obdobně § 32 odst. 2 o. s. ř.); tento rozpor musí být v řízení zjištěn (postaven najisto), nebo náleží Ústavního soudu ze dne 17. 10. 2017, sp. zn. [I. ÚS 1581/16](#), uveřejněný pod číslem 189/2017 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, podle kterého se nadále uplatní požadavek plynoucí z judikatury dovolacího soudu, že střet zájmů (či „hrozící“ střet zájmů ve smyslu stávajícího § 460 o. z.) „musí být v řízení postaven najisto“.

9. Jak bylo připomenuto již v [R 63/1974](#), jehož závěry jsou stále použitelné, soud jmenuje kolizního opatrovníka dítěti jen v situacích, kdy hrozí skutečný střet zájmů mezi zákonným zástupcem a zastoupeným dítětem. Za příklad bývá setrvale uváděn návrh povinného na zastavení exekuce pro splnění vymáhané pohledávky výživného, soudní praxe však dovodila, že ke střetu může dojít i při návrhu na odklad výkonu rozhodnutí podle § 47 odst. 2 písm. a), písm. b) exekučního řádu (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2000, sp. zn. [21 Cdo 2630/99](#)), či v situaci, kdy rodiče nezletilého jsou z důvodu možného střetu zájmů vyloučeni z jeho zastupování v exekučním řízení vedeném proti němu, je-li zároveň k vymožení stejné povinnosti vedeno jiné (další) exekuční řízení proti nim, neboť vymožení plnění v jednom exekučním řízení představuje důvod pro zastavení druhého exekučního řízení podle § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř. (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2013, sp. zn. [20 Cdo 1533/2012](#), či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2016, sp. zn. [26 Cdo 5269/2015](#)). Naproti tomu mohou nastat situace, při nichž kolizního opatrovníka není třeba jmenovat. Tak je tomu tehdy, jestliže je navrhováno zastavení výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř. (srov. [R 21/1981](#)).

10. Nejvyšší soud proto uzavírá (shrnuje), že při podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekučního návrhu k vymožení výživného od rodiče nezletilého dítěte může nezletilé dítě zastupovat druhý rodič, který je oprávněn přijímat výživné pro nezletilé dítě. Vznikne-li však při provádění exekuce nebezpečí střetu zájmů mezi rodičem a dítětem, musí být nezletilému dítěti jmenován opatrovník; tak je tomu zejména při rozhodování o návrhu povinného na zastavení exekuce nebo na odklad exekuce.

II.

Dítěti jmenuje opatrovníka příslušný soud v řízení ve věcech péče soudu o nezletilé (§ 466 a

násl. z. ř. s.); v rozhodnutí o jmenování opatrovníka se též uvede exekuční věc, v níž má opatrovník dítě zastupovat, jakož i doba a rozsah zastupování dítěte. Výjimečně může kolizního opatrovníka jmenovat i exekuční soud, je-li tu nebezpečí z prodlení (§ 29 odst. 1 o. s. ř.).

11. Nejednotnost rozhodování byla zjištěna rovněž v otázce, zda opatrovníka nezletilého dítěte jmenuje soud v řízení péče o nezletilé podle § 466 a násl. zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen „z. ř. s“), [dále též jen „opatrovnícký soud“], či soud provádějící výkon rozhodnutí podle ustanovení § 251 a násl. o. s. ř. (dále jen „exekuční soud“). V opatrovníckém řízení byl jmenován opatrovník nezletilému dítěti např. usnesením Okresního soudu v Jičíně ze dne 5. 11. 2012, č. j. 30 P 197/2011-39, Okresního soudu v Chrudimi ze dne 4. 5. 2015, č. j. 9 P 50/2001-198, Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 29. 3. 2016, č. j. 25 Nc 348/2011-2270, 42 P a Nc 656/2015, Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 25. 1. 2017, č. j. 32 P 11/2015-577, ve znění opravného usnesení ze dne 6. 2. 2017, č. j. 32 P 11/2015-582, Okresního soudu v České Lípě ze dne 15. 5. 2018, č. j. 19 P 128/2012-37, Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 12. 10. 2018, č. j. 4 P 126/2018-1402, 9 P a Nc 370/2018, Okresního soudu v Kutné Hoře ze dne 23. 5. 2019, č. j. 3 Nc 3501/2019-4, 3 P a Nc 98/2019, Okresního soudu ve Zlíně ze dne 10. 6. 2019, č. j. P 313/2002-152, Okresního soudu v Berouně ze dne 16. 7. 2019, č. j. 23 P 43/2000-408, 13 P a Nc 78/2019, Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 13. 8. 2019, č. j. 0 P 183/2012-756, 17 P a Nc 179/2019, Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 30. 8. 2019, č. j. 90 P 404/2016-121, 11 P a Nc 293/2019, Okresního soudu v Kolíně ze dne 5. 9. 2019, č. j. 22 P 237/2014-102, Okresního soudu v Kolíně ze dne 3. 12. 2019, č. j. 0 P 227/2018-38, Okresního soudu v Prostějově ze dne 27. 1. 2020, č. j. 0 P 21/2019-267, Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 12. 2. 2020, č. j. 26 P 80/2011-39, 22 P a Nc 67/2020, Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 12. 3. 2020, č. j. 25 P 53/2005-40, 25 P a Nc 96/2020, Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 20. 3. 2020, č. j. 0 P 26/2020-924, Okresního soudu Brno-venkov ze dne 2. 4. 2020, č. j. Nc 185/2017-75, Okresního soudu ve Vyškově ze dne 7. 4. 2020, č. j. 0 P 193/2017-72, Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 21. 5. 2020, č. j. 0 P 287/2018-401, Okresního soudu v Rakovníku ze dne 17. 7. 2020, č. j. 0 P 206/2013-991, 2 P a Nc 37/2020, Okresního soudu Brno-venkov ze dne 22. 7. 2020, č. j. P 203/2018-679, Okresního soudu v Jindřichově Hradci ze dne 24. 7. 2020, č. j. 9 P 145/2018-27, Okresního soudu Praha-západ ze dne 1. 9. 2020, č. j. 11 P 87/2015-343, 25 P a Nc 292/2020, Okresního soudu v Nymburce ze dne 2. 10. 2020, č. j. 0 P 172/2020-38, 11 P a Nc 51/2019, Okresního soudu v Táboře ze dne 12. 10. 2020, č. j. 30 P 157/2018-144, 14 P a Nc 233/2020, Okresního soudu v Klatovech ze dne 7. 10. 2020, č. j. 11 P 150/2014-84, 19 P a Nc 59/2020, Okresního soudu v Písku ze dne 26. 10. 2020, č. j. 1 Nc 976/2015-76, Městského soudu v Brně ze dne 24. 11. 2020, č. j. 83 P 63/2018-98, Okresního soudu v Jihlavě ze dne 27. 11. 2020, č. j. 7 P 11/2017-1630, Okresního soudu v Benešově ze dne 2. 12. 2020, č. j. P 306/2015-354, Okresního soudu v Pardubicích ze dne 11. 12. 2020, č. j. 24 P 1/2016-4, Okresního soudu v Třebíči ze dne 20. 1. 2011, č. j. 1 Nc 139/2009-45, Okresního soudu v Kladně ze dne 26. 1. 2021, č. j. 42 P 502/2015-97, Okresního soudu v Berouně ze dne 22. 3. 2021, č. j. 25 P 2/2021-1021, Okresního soudu v Blansku ze dne 26. 4. 2021, č. j. 0 P 169/2011-18, Okresního soudu v Chomutově ze dne 7. 5. 2021, č. j. 0 P 279/2020-286, 27 P a Nc 101/2021, či Okresního soudu Praha-západ ze dne 10. 6. 2021, č. j. 35 Nc 17/2021-51, 35 P a Nc 239/2021.

12. V exekučním řízení byl jmenován opatrovník nezletilému dítěti např. usnesením Okresního soudu v Sokolově ze dne 10. 4. 2014, č. j. 27 EXE 2344/2014-32, Okresního soudu v Prostějově ze dne 25. 11. 2015, č. j. 24 EXE 1101/2014-51, 113 EX 1787/14, Okresního soudu v Domažlicích ze dne 23. 6. 2016, č. j. 11 E 85/2015-111, Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 18. 10. 2016, č. j. 16 EXE 1182/2015-61, Okresního soudu v Prachaticích ze dne 5. 3. 2018, č. j. 12 E 9 /2019-48, Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 12. 3. 2018, č. j. 46 E 34/2017-49, Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 24. 5. 2018, č. j. 27 EXE 1485/2018-35, Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne 15. 8. 2018, č. j. 13 EXE 1647/2013-91, Okresního soudu v Trutnově ze dne 21. 8. 2018, č. j. 23 EXE

970/2017-43, Okresního soudu v Prachaticích ze dne 29. 10. 2018, č. j. 12 E 22/2014-132, Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 6. 12. 2018, č. j. 11 E 4/2018-57, Okresního soudu Brno-venkov ze dne 19. 12. 2018, č. j. P 405/2015-92, Okresního soudu v Prachaticích ze dne 22. 3. 2019, č. j. 12 E 2/2019-34, Okresního soudu v Písku ze dne 25. 4. 2019, č. j. 2 EXE 1931/2018/21, Okresního soudu v Trutnově ze dne 29. 5. 2019, č. j. 23 EXE 970/2017-64, Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 7. 11. 2019, č. j. 46 E 18/2019-120, Okresního soudu ve Znojmě ze dne 17. 1. 2020, č. j. 15 EXE 1834/2017-230, Okresního soudu v Domažlicích ze dne 29. 1. 2020, č. j. 11 E 2/2019-20, Okresního soudu v Třebíči ze dne 5. 2. 2020, č. j. 13 EXE 652/2019-62, Okresního soudu v Jindřichově Hradci ze dne 6. 4. 2020, č. j. 10 EXE 3325/2019-35, Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 7. 5. 2020, č. j. 28 EXE 921/2019-74, Okresního soudu v Přerově ze dne 8. 7. 2020, č. j. 32 EXE 1949/2019-23, Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 5. 1. 2021, č. j. 73 EXE 2085/2020-40, Okresního soudu v Ústí nad Orlicí ze dne 12. 1. 2021, č. j. 33 EXE 616/2020-41, Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 13. 1. 2021, č. j. 64 EXE 2445/2019-92, Okresního soudu v Trutnově ze dne 18. 1. 2021, č. j. 23 EXE 970/2017-119, Okresního soudu v Šumperku ze dne 23. 2. 2021, č. j. 14 EXE 592/2020-24, Okresního soudu v Mělníku ze dne 23. 2. 2021, č. j. 4 EXE 628/2020-24, Okresního soudu v Břeclavi ze dne 5. 3. 2021, č. j. 41 EXE 233/2020-77, Okresního soudu v Jičíně ze dne 23. 4. 2021, č. j. 28 EXE 6/2021-25, Okresního soudu ve Zlíně ze dne 3. 5. 2021, č. j. 13 E 9/2012-31, Okresního soudu v Kroměříži ze dne 25. 5. 2021, č. j. 30 EXE 133/2021-37, Okresního soudu Plzeň-město ze dne 28. 5. 2021, č. j. 75 EXE 2966/2020-16, či Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. 6. 2021, č. j. 19 E 18/2021-19.

13. Pro vyřešení otázky, který soud jmenuje kolizního opatrovníka, je určující, že občanský soudní řád i zákon o zvláštních řízeních soudních jsou právními předpisy veřejného práva, které upravují výkon státní (soudní) moci. Jejich ustanovení jsou kogentní, nelze se od nich odchýlit ani je dohodou vyloučit či změnit, pokud takovou dohodu sám procesní předpis výslovně nepřipouští (jako např. u prorogace). Jestliže procesní předpis určitou právní otázku výslovně upravuje, pak není na libovůli soudu, aby ji vyřešil jiným způsobem. Otázku zastoupení dítěte kolizním opatrovníkem zákon o zvláštních řízeních soudních výslovně řeší. Shledá-li exekuční soud, že zákonný zástupce, který byl samostatně oprávněn podat za nezletilé dítě návrh na zahájení exekučního řízení, jej již nadále nemůže zastupovat (pro střet zájmů s nezletilým) [např. při návrhu povinného na zastavení či odklad exekuce], je třeba, aby exekuční soud dal podnět [požádal opatrovnický soud (úsek P a Nc soudu prvního stupně) určený podle § 467 z. ř. s.], aby bylo podle § 466 písm. g) z. ř. s. rozhodnuto o jmenování opatrovníka nezletilému oprávněnému v řízení ve věcech péče soudu o nezletilé vedeném podle § 452 a násl. z. ř. s. Exekuční soud dává podnět opatrovnickému soudu, jen jestliže žádný z rodičů sám nepodal (dosud, v přiměřené době) návrh na jmenování opatrovníka. Výjimečně může kolizního opatrovníka jmenovat i exekuční soud, je-li tu nebezpečí z prodlení (§ 29 odst. 1 o. s. ř.). Tak je tomu v případech, kdy opatrovnický soud je nedostupný nebo nečinný. Opatrovníkem v takovém případě soud jmenuje zpravidla osobu blízkou, případně jinou vhodnou osobu, nebrání-li tomu zvláštní důvody. Advokáta lze jmenovat opatrovníkem, jen jestliže jím nemůže být jmenován někdo jiný. Jinou osobu než advokáta lze jmenovat opatrovníkem, jen jestliže s tím souhlasí. Nerozhodl-li soud jinak, opatrovník ustanovený podle odstavců 1 až 3 vystupuje v řízení před soudem prvního stupně, v odvolacím a v dovolacím řízení (§ 29 odst. 4 o. s. ř.).

14. Dítěti tedy jmenuje opatrovníka příslušný soud v řízení ve věcech péče soudu o nezletilé (§ 466 a násl. z. ř. s.); v rozhodnutí o jmenování opatrovníka se též uvede exekuční věc, v níž má opatrovník dítě zastupovat, jakož i doba a rozsah zastupování dítěte. Po právní moci usnesení o jmenování kolizního opatrovníka obecným soudem nezletilého (§ 467 z. ř. s.) pokračuje exekuční soud v dílčím řízení o zastavení exekuce.

III.

Po dobu a v rozsahu, v jakém hrozí střet zájmů mezi rodičem a dítětem, zastupuje nezletilé

dítě v exekučním řízení místo rodiče, který je oprávněn výživné pro nezletilé dítě přijímat, soudem jmenovaný opatrovník; k úkonům, které přísluší vykonat opatrovníku a které by učinil rodič dítěte, se nepřihlíží. Rodič, který dítě dosud zastupoval, může být v exekučním řízení vyslechnut jako svědek.

15. Bez ohledu na druh řízení, v němž má být opatrovník jmenován, nepanuje jednota ani při posouzení otázky, zda má být dítěti jmenován opatrovník jen pro tu část exekučního řízení, v níž by mohlo dojít ke střetu zájmů (např. pro projednání návrhu povinného rodiče na zastavení exekuce a rozhodnutí o něm), nebo pro celé „zbývající“ exekuční řízení (až do skončení celého exekučního řízení).

16. Pro celé zbývající exekuční řízení byl jmenován opatrovník např. usnesením Okresního soudu v Třebíči ze dne 20. 1. 2011, č. j. 1 Nc 139/2009-45, Okresního soudu v Sokolově ze dne 10. 4. 2014, č. j. 27 EXE 2344/2014-32, Okresního soudu v Jihlavě ze dne 13. 1. 2015, sp. zn. 7 Nc 589/2010, (pro exekuční řízení), Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 4. 11. 2015, č. j. 28 E 135/2013-79, Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 9. 11. 2016, č. j. 11 E 19/2016-19, (pro výkon rozhodnutí), Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 25. 1. 2017, č. j. 32 P 11/2015-577, ve znění opravného usnesení ze dne 6. 2. 2017, č. j. 32 P 11/2015-582, Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 12. 3. 2018, č. j. 46 E 34/2017-49, Okresního soudu v Prostějově ze dne 2. 5. 2018, č. j. 0 P 98/2016-113, (pro výkon rozhodnutí), Okresního soudu v Berouně ze dne 16. 7. 2019, č. j. 23 P 43/2000-408, 13 P a Nc 78/2019, Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 13. 8. 2019, č. j. 0 P 183/2012-756, 17 P a Nc 179/2019, Okresního soudu v Kolíně ze dne 5. 9. 2019, č. j. 22 P 237/2014-102, Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 7. 11. 2019, č. j. 46 E 18/2019-120, Okresního soudu Praha-východ ze dne 16. 1. 2020, č. j. 30 P 479/2012-577, 12 P a Nc 508/2019 (pro výkon rozhodnutí), Okresního soudu v Benešově ze dne 11. 3. 2020, č. j. P 26/2018-114, Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 12. 3. 2020, č. j. 25 P 53/2005-40, 25 P a Nc 96/2020, Okresního soudu Brno-venkov ze dne 2. 4. 2020, č. j. Nc 185/2017-75, Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 21. 5. 2020, č. j. 0 P 287/2018-401, Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou, ze dne 25. 5. 2020, č. j. 4 P 122/2016-351, Městského soudu v Brně ze dne 24. 6. 2020, č. j. 127 P 11/2018-39, Okresního soudu Praha-západ ze dne 29. 6. 2020, č. j. 11 P 87/2015-330, 25 P a Nc 69/2020, Okresního soudu Praha-západ ze dne 7. 7. 2020, č. j. 35 Nc 751/2020-12, 35 P a Nc 193/2020, Okresního soudu pro Prahu 9 ze dne 7. 7. 2020, č. j. 11 P 72/2016, 42 P a Nc 193/2020, Okresního soudu v Přerově ze dne 8. 7. 2020, č. j. 32 EXE 1949/2019-23, Okresního soudu Brno-venkov ze dne 22. 7. 2020, č. j. P 203/2018-679, Okresního soudu v Táboře ze dne 12. 10. 2020, č. j. 30 P 157/2018-144, 14 P a Nc 233/2020, Okresního soudu v Benešově ze dne 16. 10. 2020, č. j. P 140/2020-86 („...zejména pro řízení o odklad, nebo zastavení exekuce, nebo o námitkách proti příkazu k úhradě nákladů exekuce, nebo řízení o opravných prostředcích...“), Městského soudu v Brně ze dne 24. 11. 2020, č. j. 83 P 63/2018-98, Okresního soudu v Kolíně ze dne 1. 12. 2020, č. j. 0 P 217/2020-116, 13 P a Nc 257/2020, Okresního soudu v Šumperku ze dne 23. 2. 2021, č. j. 14 EXE 592/2020-24, Okresního soudu v Klatovech ze dne 2. 3. 2021, č. j. 11 P 74/2013-130, 11 P a Nc 80/2021, Okresního soudu v Berouně ze dne 22. 3. 2021, č. j. 25 P 2/2021-1021, Okresního soudu ve Zlíně ze dne 3. 5. 2021, č. j. 13 E 9/2012-31, (pro řízení o výživném), Okresního soudu v Chomutově ze dne 7. 5. 2021, č. j. 0 P 279/2020-286, 27 P a Nc 101/2021, Okresního soudu v Blansku ze dne 26. 4. 2021, č. j. 0 P 169/2011-18, či Okresního soudu v Kroměříži ze dne 25. 5. 2021, č. j. 30 EXE 133/2021-37.

17. Pro část exekučního řízení byl dítěti jmenován opatrovník např. usnesením Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 25. 7. 2005, č. j. E 357/2002-47, (pro odložení provedení výkonu rozhodnutí a částečné zastavení výkonu rozhodnutí), Okresního soudu v Písku ze dne 24. 2. 2012, č. j. 1 P 116/2016-291, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu v Prostějově ze dne 6. 5. 2015, č. j. 26 E 17/2015-21, (pro zastavení výkonu rozhodnutí), Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 23. 2. 2016, č. j. 27 EXE 2244/2015-53 (pro zastavení exekuce), Okresního soudu v Karlových Varech ze

dne 11. 10. 2016, č. j. 27 EXE 2112/2016-30, (pro odklad exekuce a zastavení exekuce), Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 18. 10. 2016, č. j. 16 EXE 1182/2015-61, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 14. 11. 2016, č. j. 27 E 709/2002-287 (pro zastavení výkonu rozhodnutí), Okresního soudu v Domažlicích ze dne 8. 6. 2017, č. j. 11 EXE 3977/2016-77, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu v Třebíči ze dne 22. 6. 2018, č. j. 13 EXE 98/2018-19, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne 15. 8. 2018, č. j. 13 EXE 1647/2013-91, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 3. 9. 2018, č. j. 11 E 7/2017-53, (pro zastavení výkonu rozhodnutí), Okresního soudu v Prachaticích ze dne 29. 10. 2018, č. j. 12 E 22/2014-132, (pro zastavení výkonu), Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 12. 10. 2018, č. j. 4 P 126/2018-1402, 9 P a Nc 370/2018, (pro částečné zastavení exekuce), Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 6. 12. 2018, č. j. 11 E 4/2018-57, (pro částečné odložení výkonu rozhodnutí a zastavení řízení), Okresního soudu v Kolíně ze dne 8. 1. 2019, č. j. 0 P 77/2018-95, 13 P a Nc 8/2019, (pro částečné zastavení výkonu rozhodnutí), Okresního soudu v Kutné Hoře ze dne 23. 5. 2019, č. j. 3 Nc 3501/2019-4, 3 P a Nc 98/2019, (pro částečné zastavení exekuce), Okresního soudu v Trutnově ze dne 29. 5. 2019, č. j. 23 EXE 970/2017-64, (pro námitku proti příkazu k úhradě exekuce), Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 30. 8. 2019, č. j. 90 P 404/2016-121, 11 P a Nc 293/2019, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu ve Znojmě ze dne 17. 1. 2020, č. j. 15 EXE 1834/2017-230, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu v Domažlicích ze dne 29. 1. 2020, č. j. 11 E 2/2019-20, (pro zastavení výkonu rozhodnutí), Okresního soudu v Třebíči ze dne 5. 2. 2020, č. j. 13 EXE 652/2019-62, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 12. 2. 2020, sp. zn. 26 P 80/2011, 22 P a Nc 67/2020, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu v Klatovech ze dne 19. 2. 2020, č. j. 11 P 272/2016-107, 13 P a Nc 51/2020, (pro zastavení exekuce), Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 20. 3. 2020, č. j. 0 P 26/2020-924, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu v Jindřichově Hradci ze dne 6. 4. 2020, č. j. 10 EXE 3325/2019-35, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu ve Vyškově ze dne 7. 4. 2020, č. j. 0 P 193/2017-72, (pro odklad a zastavení exekuce), Okresního soudu v Trutnově ze dne 25. 5. 2020, č. j. 23 EXE 255/2020-24, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu v Rakovníku ze dne 17. 7. 2020, č. j. 0 P 206/2013-991, 2 P a Nc 37/2020, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu v Šumperku ze dne 16. 9. 2020, č. j. 23 E 13/2020-26, (pro zastavení výkonu rozhodnutí), Okresního soudu v Nymburce ze dne 2. 10. 2020, č. j. 0 P 172/2020-121, 11 P a Nc 51/2019, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu v Přerově ze dne 15. 10. 2020, č. j. 28 EXE 2648/2012-99, (pro částečné zastavení exekuce), Okresního soudu v Jihlavě ze dne 27. 11. 2020, č. j. 7 P 11/2017-1630, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu v Pardubicích ze dne 11. 12. 2020, č. j. 24 P 1/2016-47, (pro částečné zastavení exekuce), Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 5. 1. 2021, č. j. 73 EXE 2085/2020-99, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu v Ústí nad Orlicí ze dne 12. 1. 2021, č. j. 33 EXE 616/2020-41, (pro zastavení exekuce), Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 13. 1. 2021, č. j. 64 EXE 2445/2019-92, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu v Písku ze dne 20. 1. 2021, č. j. 1 P 137/2012-94, (pro částečné zastavení), Okresního soudu v Kladně ze dne 26. 1. 2021, č. j. 42 P 502/2015-97, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu v Mělníku ze dne 23. 2. 2021, č. j. 4 EXE 628/2020-24, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu v Břeclavi ze dne 5. 3. 2021, č. j. 41 EXE 233/2020-77, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu ve Znojmě ze dne 11. 3. 2021, č. j. 16 EXE 150/2021-56, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu ve Znojmě ze dne 13. 4. 2021, č. j. 15 EXE 654/2020-52, (pro řízení o návrhu na zastavení exekuce), Okresního soudu v Pardubicích ze dne 21. 4. 2021, č. j. 24 P 75/2013-236, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu v Jičíně ze dne 23. 4. 2021, č. j. 28 EXE 6/2021-25, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu Plzeň-město ze dne 28. 5. 2021, č. j. 75 EXE 2966/2020-16, (pro zastavení exekuce), Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. 6. 2021, č. j. 19 E 18/2021-19, (pro zastavení výkonu), či Okresního soudu Praha-západ ze dne 10. 6. 2021, č. j. 35 Nc 17/2021-51, 35 P a Nc 239/2021, (pro zastavení řízení).

18. Soudy, které jmenují opatrovníka dítěti pro celý zbytek exekučního řízení (až do jeho skončení), nepostupují jednotně, jde-li o závěr, jaké má mít v exekučním řízení postavení rodič, který dítě

zastoupil při zahájení exekučního řízení a který byl jmenováním opatrovníka z dalšího zastupování dítěte vyloučen pro nebezpečí střetu zájmů. Některé soudy těmto rodičům přiznávají postavení „účastníka exekučního řízení“, zatímco jiné s nimi nejednají, případně je vyslychají jen jako svědky (např. o tom, kolik bylo dosud na výživném pro dítě povinným rodičem zapláceno). Okresní soud v Jihlavě v usnesení ze dne 10. 2. 2021, č. j. 6 P 141/2016-112, (potvrzeném usnesením Krajského soudu v Brně – pobočky v Jihlavě ze dne 28. 4. 2021, č. j. 72 Co 75/2021-100) uvedl, že po jmenování opatrovníka již dítě zastupuje toliko opatrovník, nikoli matka. Krajský soud v Praze usnesením ze dne 23. 2. 2021, č. j. 17 Co 40/2021-126, odmítl odvolání matky, která již není účastníkem řízení, neboť dítěti byl jmenován opatrovník. Informativním sdělením Okresního soudu v Pardubicích bylo advokátu sděleno, že již oprávněného nezastupuje, neboť byl jmenován kolizní opatrovník usnesením ze dne 26. 1. 2021, č. j. 34 EXE 686/2020-35 (516, 525), podobně byl advokát vyrozuměn v řízení vedeném u Okresního soudu v Pardubicích pod sp. zn. 44 EXE 1540/2020 s odkazem na [R 63/1974](#) i usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. [21 Cdo 2630/99](#), s tím, že oprávněnému byl jmenován opatrovník a není možné, aby oprávněný měl dva zástupce současně.

19. Situace, kdy hrozí skutečný střet zájmů mezi zákonným zástupcem a zastoupeným dítětem, nastávají (mohou nastat) v jednotlivých dílčích fázích exekučního řízení, a potřeba jejich řešení tak vyvstává jen pro danou procesní situaci. Není proto správný postup, jímž je kolizní opatrovník jmenován paušálně pro celé exekuční řízení, neboť by zástupčí činnost vykonával i tam, kde skutečná potřeba zastoupení nevzniká (vůbec nevznikla), a šlo by tak o zásah do práva na rodinný život rodičů a dětí chráněný zákonem [srov. § 3 odst. 2 písm. b) o. z., § 865 odst. 1 o. z. a § 892 odst. 1 o. z.].

20. Jmenování kolizního opatrovníka soudem není právním, ale faktickým omezením práva zastupovat nezletilé, dosud ne plně svéprávné dítě (jako složky rodičovské odpovědnosti ve smyslu § 858 o. z.), které se do poměrů rodiče dítěte promítá procesně tak, že veškerá procesní práva a povinnosti dosud náležející zákonnému zástupci přecházejí na kolizního opatrovníka. Zákonný zástupce tak není po dobu trvající kolize oprávněn k výkonu procesních práv ze zastoupení, a uplatní-li je přesto, pak nemohou mít požadované účinky a soud k nim nepřihlíží. Je proto správný postup odvolacích soudů, jestliže odvolání podané (pro kolizi vyloučeným) zákonným zástupcem odmítají jako odvolání podané neoprávněnou osobou. Uvedené ovšem nebrání tomu, aby takto vyloučený zákonný zástupce byl v řízení slyšen jako svědek. I v procesním postavení svědka může vyloučený rodič podat návrh na zastavení výkonu rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř. (srov. [R 21/1981](#)). Toto oprávnění nepřisluší koliznímu opatrovníku, který je však oprávněn navrhnout zastavení výkonu rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. g) a h) o. s. ř.

21. Lze tedy uzavřít (shrnout), že po dobu a v rozsahu, v jakém hrozí střet zájmů mezi rodičem a dítětem, zastupuje nezletilé dítě v exekučním řízení místo rodiče, který je oprávněn výživné pro nezletilé dítě přijímat, soudem jmenovaný opatrovník; k úkonům, které přísluší vykonat opatrovníku a které by učinil rodič dítěte, se nepřihlíží. Rodič, který dítě dosud zastupoval, může být v exekučním řízení vyslechnut jako svědek.

IV.

Opatrovníkem dítěte soud zpravidla jmenuje orgán sociálně-právní ochrany dětí. Vyžadují-li to okolnosti případu, může být jmenován opatrovník dítěte též z řad advokátů; o odměně a náhradě hotových výdajů advokáta jako opatrovníka rozhodne soud v řízení ve věcech péče soudu o nezletilé.

22. Jednota v rozhodování soudů nepanuje ani v otázce, kdo má být jmenován opatrovníkem dítěte. Některé soudy jmenují opatrovníkem zásadně orgán sociálně-právní ochrany dítěte. Srov. např. usnesení Okresního soudu v Sokolově ze dne 10. 4. 2014, č. j. 27 EXE 2344/2014-32, Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 12. 10. 2018, č. j. 4 P 126/2018-1402, 9 P a Nc 370/2018,

Okresního soudu v Chebu ze dne 6. 2. 2019, č. j. 23 E 76/2015-67, Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 30. 8. 2019, č. j. 90 P 404/2016-121, 11 P a Nc 293/2019, Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 7. 11. 2019, č. j. 46 E 18/2019-120, Okresního soudu v Domažlicích ze dne 29. 1. 2020, č. j. 11 E 2/2019-20, Okresního soudu v Klatovech ze dne 19. 2. 2020, č. j. 11 P 272/2016-107, 13 P a Nc 51/2020, Okresního soudu v Prachaticích ze dne 30. 3. 2020, č. j. 6 EXE 2061/2016-28, Okresního soudu Brno-venkov ze dne 2. 4. 2020, č. j. Nc 185/2017-75, Okresního soudu ve Vyškově ze dne 7. 4. 2020, č. j. 0 P 193/2017-72, Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 7. 5. 2020, č. j. 28 EXE 921/2019-74, Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 13. 1. 2021, č. j. 64 EXE 2445/2019-92, (změněno usnesením Městského soudu v Praze ze dne 25. 2. 2021, č. j. 19 Co 64/2012-120, na Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí), Okresního soudu ve Znojmě ze dne 13. 4. 2021, č. j. 15 EXE 654/2020-52, Okresního soudu v Břeclavi ze dne 15. 4. 2021, č. j. 53 EXE 2502/2020-27, Okresního soudu v Pardubicích ze dne 21. 4. 2021, č. j. 24 P 75/2013-236, Okresního soudu v Blansku ze dne 26. 4. 2021, č. j. 0 P 169/2011-18, Okresního soudu v Kroměříži ze dne 25. 5. 2021, č. j. 30 EXE 133/2021-37, Okresního soudu Plzeň-město ze dne 28. 5. 2021, č. j. 75 EXE 2966/2020-16, Okresního soudu v Liberci ze dne 1. 6. 2021, č. j. 74 EXE 60964/2020-56. Ve věcech s mezinárodním prvkem jmenují opatrovníkem též Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí (usnesení Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 22. 7. 2005, č. j. E 1100/97-80, či usnesení Okresního soudu v Přerově ze dne 10. 7. 2020, č. j. 28 EXE 881/2020-42).

23. Jiné soudy přistupují v obdobných situacích ke jmenování advokáta, převážně s odůvodněním, že orgán sociálně-právní ochrany dítěte není pro náležité zastupování dítěte v komplikovaném exekučním řízení „odborně vybaven“ (srov. např. usnesení Okresního soudu v Písku ze dne 24. 2. 2012, č. j. 1 P 116/2016-291, Okresního soudu v Domažlicích ze dne 3. 12. 2015, č. j. 11 EXE 3853/2014-116, Okresního soudu v České Lípě ze dne 15. 5. 2018, č. j. 19 P 128/2012-37, Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 13. 8. 2019, sp. zn. 0 P 183/2012-756, 17 P a Nc 179/2019, Okresního soudu v Prostějově ze dne 28. 11. 2019, č. j. 0 P 113/2006-357, Okresního soudu Praha-východ ze dne 16. 1. 2020, č. j. 30 P 479/2012-577, 12 P a Nc 508/2019), Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 12. 2. 2020, č. j. 26 P 80/2011-92, 22 P a Nc 67/2020, Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 20. 3. 2020, č. j. 0 P 26/2020-924, Okresního soudu v Kolíně ze dne 25. 5. 2020, č. j. 0 P 272/2019-141, 5 P a Nc 124/2020, Okresního soudu v Rakovníku ze dne 17. 7. 2020, č. j. 0 P 206/2013-991, 2 P a Nc 37/2020, Okresního soudu v Klatovech ze dne 7. 10. 2020, č. j. 11 P 150/2014-91, 19 P a Nc 59/2020, Okresního soudu Praha-západ ze dne 1. 9. 2020, č. j. 11 P 87/2015-343, 25 P a Nc 292/2020, Okresního soudu Praha-západ ze dne 10. 6. 2021, č. j. 35 Nc 17/2021-51, 35 P a Nc 239/2021).

24. Podle § 892 odst. 3 o. z. rodič nemůže dítě zastoupit, jestliže by mohlo dojít ke střetu zájmů mezi ním a dítětem nebo mezi dětmi týchž rodičů. V takovém případě jmenuje soud dítěti opatrovníka.

25. Příslušným soudem ke jmenování opatrovníka podle § 892 odst. 3 o. z. je obecný soud dítěte podle § 467 z. ř. s. Obecný soud dítěte opatrovníkem dítěte zpravidla jmenuje orgán sociálně-právní ochrany dětí (§ 469 odst. 1 věta druhá z. ř. s.). Výraz „zpravidla“ je třeba vykládat tak, že soudy mohou pro různé procesní situace zvolit takové řešení (zastoupení), jímž budou zájmy dítěte kvalifikovaněji chráněny. Za těchto podmínek mohou být nezletilému dítěti jmenovány kolizním opatrovníkem i jiné osoby. Vyvstane-li v exekučním řízení potřeba rozsáhlého dokazování, např. je-li tvrzen zánik vymáhané pohledávky, či její promlčení, nic nebrání tomu, aby soud kolizním opatrovníkem jmenoval advokáta. Tak je tomu například v řízení o zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. g) a h) o. s. ř. Závazek jmenovat dítěti advokáta tam, kde je to na místě, pro soudy ostatně plyne i z čl. 9 Evropské úmluvy o výkonu práv dětí (sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 54/2001 Sb. m. s.). Potřebu kvalifikovaného zastoupení dítěte - byť pro poměry sporného řízení - dovodila i judikatura Ústavního soudu (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 19. 2. 2014, sp. zn. [I. ÚS 3304/13](#), uveřejněný pod číslem 18/2014 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu).

26. I pro exekuční řízení platí, že je-li kolizním opatrovníkem jmenován orgán sociálně-právní

ochrany dětí, označuje se názvem příslušné obce s uvedením sídla úřadu obce (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 9. 2016, sp. zn. [21 Cdo 1288/2016](#); [21 Cdo 1295/2016](#); [21 Cdo 1296/2016](#); [21 Cdo 1297/2016](#); [21 Cdo 1677/2016](#), uveřejněné pod č. 19/2018 Sb. rozh. obč.).

27. Soudy, které jmenují opatrovníkem dítěte advokáta, rozhodují o odměně advokáta za výkon této funkce někdy v řízení ve věcech péče o nezletilé děti, v němž byl advokát dříve jmenován (např. usnesení Okresního soudu Praha-západ ze dne 7. 1. 2021, č. j. 35 Nc 751/2020-21, 35 P a Nc 193/2020), jiné soudy pak v příslušném exekučním řízení, a to i tehdy, byl-li advokát jmenován opatrovníkem soudem v řízení péče o nezletilé děti (např. usnesení Okresního soudu v Prostějově ze dne 1. 9. 2020, č. j. 24 EXE 1942/2013-171, Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 12. 4. 2021, č. j. 15 EXE 456/2020-64, či Okresního soudu Praha-východ ze dne 8. 6. 2021, č. j. 9 E 14/2018-204).

28. Nezletilé dítě má v exekučním řízení postavení oprávněného. Oprávněnému vznikají náklady spojené se zahájením a vedením exekučního řízení a případným právním zastoupením. Je-li opatrovníkem jmenován advokát, pak náklady platí stát (§ 140 odst. 2 o. s. ř.). O tom, zda má opatrovník právo na náhradu všech nebo jen některých nákladů a právo na odměnu, rozhodne soud v usnesení o jmenování kolizního opatrovníka podle § 945 o. z., v řízení podle § 466 písm. g) z. ř. s. Od placení nákladů je pak třeba odlišovat hrazení nákladů, o němž bude rozhodovat exekuční soud. Náklady oprávněného dle § 52 odst. 1 exekučního řádu ve spojení s § 254 odst. 1 o. s. ř. určí exekuční soud. Odměnu opatrovníka určí soud, který opatrovníka jmenoval (§ 151 odst. 1, § 137 odst. 1 o. s. ř.).

29. Lze tedy shrnout, že opatrovníkem dítěte soud zpravidla jmenuje orgán sociálně-právní ochrany dětí. Vyžadují-li to okolnosti případu, může být jmenován opatrovník dítěte též z řad advokátů; o odměně a náhradě hotových výdajů advokáta jako opatrovníka rozhodne soud v řízení ve věcech péče soudu o nezletilé.

V.

Rozvrh práce může určit, že do soudního oddělení, do něhož byla přidělena exekuční věc, budou přidělovány též věci opatrovnictví nezletilého dítěte, které je účastníkem řízení v této exekuční věci, popřípadě některé z těchto věcí, které se dotýkají tohoto exekučního řízení.

30. Soudy v občanském soudním řízení postupují předvídatelně a v součinnosti s účastníky řízení tak, aby ochrana práv byla rychlá a účinná (srov. § 6 věta první o. s. ř.), nic proto nebrání tomu, aby soud v rozvrhu práce určil, že soudní oddělení vyřizující exekuční věci bude rovněž jmenovat nezletilému dítěti kolizního opatrovníka postupem podle § 467 z. ř. s. Důvodem takového postupu je potřeba předejít případným časovým prodlevám mezi podnětem exekučního soudu a jmenováním kolizního opatrovníka opatrovníckým soudem. Stejně opatření rovněž soustředí rozhodování o odměně a náhradě hotových výdajů advokáta za výkon kolizního opatrovnictví ve stejném soudním oddělení.

31. Jinak řečeno, rozvrh práce může určit, že do soudního oddělení, do něhož byla přidělena exekuční věc, budou přidělovány též věci opatrovnictví nezletilého dítěte, které je účastníkem řízení v této exekuční věci, popřípadě některé z těchto věcí, které se dotýkají tohoto exekučního řízení.

VI.

V exekučním řízení a v řízení ve věcech opatrovnictví nezletilého dítěte se písemnosti doručují též dítěti, které je účastníkem těchto řízení, jestliže v době doručování dovršilo patnáct let.

32. S účinností od 1. 7. 2021 bylo zákonem č. 192/2021 Sb. změněno ustanovení § 50b odst. 4 písm. b) o. s. ř. tak, že písemnost se doručuje rovněž účastníku, je-li účastník zastoupen zákonným zástupcem podle § 23; nezletilému účastníku, který dovršil patnáct let, se doručuje také tehdy, je-li zastoupen zákonným zástupcem podle § 22 o. s. ř. Důvodová zpráva k zákonu č. 192/2021 Sb. uvádí, že novelizované ustanovení § 50b odst. 4 písm. b) o. s. ř. je reakcí na nálezy Ústavního soudu ze dne 19. 2. 2014, sp. zn. [I. ÚS 3304/13](#), a ze dne 4. 12. 2014, sp. zn. [I. ÚS 1041/14](#) (jde o nález uveřejněný pod číslem 217/2014 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu), ve kterých Ústavní soud dovodil povinnost zapojit do řízení od určitého věku nezletilého a doručovat mu osobně, i když je zastoupen. Zejména se připomíná, že ať již se zapojení zákonných zástupců dětí bude dít postupem podle § 22 nebo § 23 o. s. ř., je třeba, aby soud doručoval i takto zastoupenému nezletilému účastníkovi, aby mohl vykonávat své právo participovat na řízení, které se jej dotýká. Při použití § 23 občanský soudní řád doručování i nezletilému explicitně přikazuje [§ 50b odst. 4 písm. b) o. s. ř.]. V případě postupu podle § 22 o. s. ř. je nutno využít oprávnění v § 50b odst. 4 písm. e) o. s. ř.

33. I když citované závěry náleзовé judikatury byly formulovány v poměrech sporného řízení, nelze s ohledem na výslovné znění ustanovení § 50b odst. 4 písm. b) o. s. ř. ve znění účinném od 1. 7. 2021 dovodit, že se vztahuje jen na řízení podle občanského soudního řádu, kde účastníkem je nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti. Zákonem č. 192/2021 Sb. byl totiž novelizován i zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ale pouze vložení nového ustanovení § 22a, aniž by současně zákonodárce promítl záměr vyloučit dopad novelizovaného ustanovení občanského soudního řádu i pro řízení podle zákona o zvláštních řízeních soudních. Za užití ustanovení § 1 odst. 2 z. ř. s. se tak uplatní princip obecné subsidiarity, kdy na věci, které nejsou v zákonu o zvláštních řízeních soudních vůbec upraveny, se použije beze zbytku dosavadní úprava občanského soudního řádu. Podle důvodové zprávy k zákonu o zvláštních řízeních soudních jde o stejnou úpravu vztahu obecného procesního a zvláštního předpisu, jaká byla již dříve zvolena ve vztahu k soudnímu řádu správnímu nebo k exekučnímu řádu. Bezvýjimečně tak budou aplikovatelná např. ustanovení o vyloučení soudců a soudních zaměstnanců, vymezení postavení účastníků, zastupování účastníků, doručování, formální náležitosti rozhodnutí atd.

34. Nezletilé dítě zastoupené zákonným zástupcem (§ 22 o. s. ř.), nebo kolizním opatrovníkem nemá plnou procesní způsobilost, není oprávněno samostatně podat proti rozhodnutí odvolání, okamžik doručení rozhodnutí se nezapočítává do běhu lhůt pro podání opravného prostředku, dítěti neběží lhůty atd. Doručování písemností má pouze informativní povahu a jeho prostřednictvím se rovněž projevuje participační právo dítěte (§ 20 odst. 4 z. ř. s., § 100 odst. 3 o. s. ř.). Jde tak o odlišnou situaci od ustanovení § 50b odst. 4 písm. b) věty před středníkem o. s. ř. Z výše uvedeného plyne, že v exekučním řízení a v řízení ve věcech opatrovnictví nezletilého dítěte se písemnosti doručují též dítěti, které je účastníkem těchto řízení, jestliže v době doručování dovršilo patnáct let.